

**Mérés-értékelés az óvodában?
Az óvodás gyermek fejlődésének
nyomon követése**

*„Csak azt a gyereket tudom tanítani, akit megismertem.”
(Montessori)*

Dr. Bakonyi Anna

Budapesti Korai Fejlesztő Központ

Apor Vilmos Katolikus Főiskola

Hajdúszoboszló, 2011. október 19.

Gondolatok az óvodai mérésről

- A minőségirányítás elvei alapján feladat **az óvodás gyermek mérése** is
- **IMIP** - a munkatársak teljesítményértékelése
 - a szülők elégedettsége
 - a gyermek mérése
- **A méréstől elvárás:** egzakt, tényszerűen kimutatható, jól rögzíthető
- **Óvodai nevelés ellentmondásainak sora:**
 - szülői elvárások, partnerviszony
 - iskolai igények
 - fenntartói kérések
- Mennyire **szolgálják az elvárások a gyermek valódi érdekeit?**
- Mennyire **ismerhető meg a teljesítmény mérése által a gyermek?**
- Lehet-e **differenciálni, a felzárkóztatástól a tehetséggondozásig?**

A Nyomon követéses megismerés és a módosított ONAP összefüggései 1. 221/2011. (VII.30.)

- **A gyermeki jogok:**
minden képességre kiterjedő, megismerésre alapozott nevelés
 - **inklúzió** = szemlélet
 - **differenciálás** = módszer
 - **integráció** = helyzet
- **Egyedi vonások:**
az „átlagos” gyermek sem azonos szempontok szerint és egyformán nevelhető, értékelendő
- **Kompetenciaelvűség:** önmagához képest fejlődés + fejlesztés

A Nyomon követéses megismerés és a módosított ONAP összefüggései 2. 221/2011. (VII.30.)

- **Pedagógus-szerepkör:** irányító, értékelő szerep a pedagógusé
- **Intervenció:** tanácsadó szerep a szülőkkal, minden család más
- **Tanulás tág értelmezése:**
 - nem csak önálló tevékenység
 - minden tapasztalatszerzés tanulás
 - mindig cselekvő, kreatív
 - cél: a komplex fejlődés
- **Játék:**
 - a szabad játék és fejlesztő játék elkülönítése
 - minden tulajdonság megismerhető a játék megfigyelése során
- **Érzelmek:** a 3-6/7 éves gyermek érzelmi - az attitűd jelentősége

A Nyomon követéses megismerés és a módosított ONAP összefüggései 3. 221/2011. (VII.30.)

- **A párhuzamos napirend:** a tevékenységek egyszerre szervezése - a differenciálás alapmódszere - a **folyamatos nyomon követéssel**
- **Kapcsolatok:** óvodán belül, óvodán kívül - **mindig konkrét, közös célért, de nem mindig azonos módszerekkel**
- **Kreativitás:** a tanulásban, a művészi jellegű tevékenységekben - **a „más” út tiszteletben tartása és értékelése**
- **Átmenetek:** az iskolába lépésig a gyerek óvodás marad - **gyermekismeret - egyéni átvezetés**
- **Egyéni értékelés:** a fejlődést segítő visszacsatolás - a részletekre kiterjedő megismerés, a **nyomon követés fogalma**

A Nyomon követéses megismerés és a módosított ONAP összefüggései 4. 221/2011. (VII.30.)

Összegezés:

- **A standardizált mérések ideje és szerepe** más mint a folyamatos neveléshez, differenciáláshoz szükséges nyomon követés **ideje és szerepe**
- **A „külső” iskolaérettségi vizsgálat is a folyamaton, előzményeken alapul**
- Példák, létező kiadványok, rendszerek
- **Korai fejlesztés ---- társadalmi befektetés ---- de egyedi megoldásokkal**

Megismerés, nyomon követés és személyiség 1.

- **A kompetencián alapuló óvodai nevelés és a differenciálás összhangja**

Kikről van szó?

- az „**átlag**” gyerekek
- a **sérült**, integrációra szoruló gyerekek
- a **szociálisan hátrányos helyzetű** gyerekek
- a **tehetséges** gyerekek
- a **4. éve óvodába** járó gyerekek
- a **bármely életkorban beszokó** gyerekek

MÁSOK

Megismerés, nyomon követés és személyiség 2.

- **A gyerek személyiségét** figyelembe vevő **módszer**
 - nem standardizál, hanem azzal összevet
 - **a gyermek saját fejlődését követi nyomon**
- **Cél:** az árnyalt megismerés, tervezés, fejlesztés
- **Nincs jó és rossz**, hanem **van fejlődés, vagy nincs, vagy másképp van**
- **Új pedagógusi szerepkör:** a **fejlődést segítő** szerep

Megismerés, nyomon követés és személyiség 3.

- **Elvárások a XXI. század emberétől:**

- Tudásalapú életmód, folyamatos tanulás
- Érdeklődés, kíváncsiság
- Flexibilitás
- Kreativitás
- Természetes, asszertív magatartás

- **Milyen az óvodás gyermek?**

- Kíváncsi, érdeklődő
- Aktív, cselekvő
- Önérvényesítő
- Kreatív, fantáziadús
- Mozgékony, rugalmas

Hasonlóság....

A gyermek fejlődésének nyomon követése: elméleti és gyakorlati megközelítés 1.

A mérés nem cél, hanem eszköz!!!

Lépések:

- **1. Megismerés**

- az **érés** hullámozása és tendencia jellege – a gyermek változik
- **koegzisztencia, heterokrónia**
- a megfigyelés **folyamatos** – természetes élethelyzetben
- **minden funkcióra** kiterjed
- **konstruktív tanuláselmélet:**
 - procedurális és deklaratív tanulás – **azonos értékrend**
 - figyelembe veszi a gyerek **előzetes ismereteit**

A gyermek fejlődésének nyomon követése: elméleti és gyakorlati megközelítés 2.

- **2. Tervezés**

- A megismert „adatokból” készül a fejlesztési terv

- **3. Nevelőmunka, melynek része a tényleges fejlesztés**

- Cél: bármilyen állapotról bármilyen állapotig eljutás
- Elérendő szint nincs, apró lépéstől a „csillagos égig”
- Egy gyereken „belül” több szint létezik
- A megfigyelés
 - természetes környezetben
 - valódi tevékenység közben lesz hiteles
 - az intuíció szerepe (is) felértékelődik

Minőségirányítás és a gyermek nyomon követésének kérdései 1.

Szemponatok a fejlődési naplóhoz:

- **Eredményeit csoportszinten összesítjük/nem**
- **Minden gyerekre készül egyéni fejlesztési terv/nem**
- **Vezetését az óvodavezető ellenőrzi/nem**
- **Az ellenőrzés a terv meglétére irányul/nem**
- **Az ellenőrzés a terv tartalmára irányul/nem**
- **Vezetésének óvodai szabályai vannak/nincsenek**
- **Mindkét óvodapedagógus feladata a vezetése/nem**
- **Része a családokkal történő beszélgetésnek/nem**

Minőségirányítás és a gyermek nyomon követésének kérdései 2.

Szemponatok folytatás:

- Része/nem része **a dajkákkal folytatott munkának**
- Része/nem része **a szakfejlesztőkkel folytatott munkának**
- A gyermekeket **„elkíséri” az iskolába/nem**
- **Egyéb mérőeszköz is** használatos (DIFFER, stb.)/nem
- **A szabad játék során is** történnek megfigyelések/nem

A szempontsor struktúrája 1.

I. Szociális képességek

1. Társas kapcsolatok, játék, viselkedés, neveltségi szint, szokásismeret

a, társas magatartás, közösségi szokások, együttműködési képességek

b, erkölcsi megítélő képesség, udvariasság, érintkezési szokások, alkalmazkodás

2. Érzelmek, motivációk, beállítódás, akaratilag megnyilvánulások

a, érzelmek, motivációk, beállítódás

b, akaratilag tényezők

A szempontsor struktúrája 2/a.

II. Értelmi képességek

1. Kognitív szféra

a, gondolkodási műveletek

- fogalomismeret, tájékozottság
- összehasonlítás, megkülönböztetés
- következtetés, ítéletalkotás, analízis, szintézis
- konkretizálás, általánosítás, csoportosítás, osztályozás
- számfogalom, téri, időbeli viszonyok, szimmetria, szerialitás

A szempontsor struktúrája 2/a. (folytatás)

II. Értelmi képességek (folytatás)

1. Kognitív szféra (folytatás)

b, pszichikus funkciók működése

- koncentráció, feladattartás, figyelem
- érdeklődés
- emlékezet
- képzelet
- problémamegoldó képesség

A szempontsor struktúrája 2/b.

II. Értelmi képességek

2.Érzékszervi szféra

- testséma-ismeret
- hallásérzékelés (auditív percepció)
- látásérzékelés (vizuális percepció)
- tapintásérzékelés (taktilis percepció)
- koordinációs működés (test-kéz-láb-szem), kinesztetikus észlelés, keresztcsatornák
- téri irányok, relációk érzékelése, időérzékelés

A szempontsor struktúrája 3.

III. Verbális képességek

1. nyelvhasználat

a, az összefüggő, folyamatos beszéd megjelenése

b, a beszéd tisztasága, a nyelvhelyesség

2. Verbális-és nonverbális kommunikáció

a, beszédértés

b, nyelvi kifejezőkészség

A szempontsor struktúrája 4.

IV. Testi képességek

1. nagymozgások

a, mozgáskoordináció, motoros képességek

b, téri tájékozódás nagymozgással a cselekvés szintjén (a mindennapi életben)

2. Finommotorikus mozgások

a, ábrázoló tevékenység(rajzolás, festés, mintázás, kézimunkázás)

b, ábrázolás a mindennapi életben (barkácsolás),

A rögzítés lehetséges módjai

Sokféle kínálat

- ajánlásként értelmezendők
- önállóan, vagy a meglévő mérési eljáráshoz illeszthetők

Táblázatos és szöveges megjelenítés

- a rögzítés módja **tetszőleges** (név, jel, dátum)
 - táblázat ajánlott- számokkal kifejezett megoldások
 - jó, ha szöveges is
- **illeszkedhet a saját** programban rögzített mérési módszerekhez
- **részletes kategóriarendszer** és
- **részletes megfigyelési szempontsor** segítséget ad
- minden ismeret **nyílt a szülők előtt** - együttműködés

A gyermek neve (beceneve, jele)	Szociális képességek		Az értékelés dátuma	Kategóriák				
	Rendszer-struktúra	Szöveges értékelés (Félévente min. egy alkalommal)		Kialakulóban	Alapszinten	Átlag közeli	Átlag feletti	Kimagasló/Tehetséges
	1. társas kapcsolatok, játék, viselkedés, neveltségi szint, szokásismeret							
	1.a. Társas magatartás, közösségi szokások, együttműködési képességek							
	1.b. Erkölcsi megítélőképesség, udvariasság, érintkezési szokások, alkalmazkodás							
	2. Érzelmek, motivációk, beállítódás, akarati megnyilvánulások							
	2.a. Érzelmek, motivációk, beállítódás							
	2.b. Akarati tényezők							21

A gyermek neve (beceneve, jele)	Értelmi képességek		Az értékelés dátuma	Kategoróriák				
	<i>Rendszer-struktúra</i>	<i>Szöveges értékelés (Félévente min. egy alkalommal)</i>		<i>Kialakulóban</i>	<i>Alapszinten</i>	<i>Átlagközeli</i>	<i>Átlagfeletti</i>	<i>Kimagasló/Tehetséges</i>
	1. kognitív szféra							
	1.a. Gondolkodási műveletek - fogalomismeret, tájékozottság - összehasonlítás, megkülönböztetés - következtetés, ítéletalkotás, analízis, szintézis - konkretizálás, általánosítás, csoportosítás, osztályozás - számfogalom, téri-időbeli viszonyok, szimmetria, szerialitás							
	1.b. pszichikus funkciók működése - koncentráció, feladattartás, figyelem - érdeklődés - emlékezet - képzelet - problémamegoldó képesség							
	2. érzékszervi szféra, percepció - testséma ismeret - hallásérzékelés - látásérzékelés - tapintásérzékelés - koordinációs működés - kinezetikus érzékelés, keresztcsatornák - téri irányok, relációk, időérzékelés							

A gyermek neve (beceneve, jele)	Testi képességek		Az értékelés dátuma	Kategóriák				
	<i>Rendszer-struktúra</i>	<i>Szöveges értékelés (Félévente min. egy alkalommal)</i>		<i>Kialakulóban</i>	<i>Alapszinten</i>	<i>Átlagközeli</i>	<i>Átlagfeletti</i>	<i>Kimagasló/ Tehetséges</i>
1. Nagymozgások								
1.a. mozgáskoordináció, motoros képességek								
1.b. téri tájékozódás nagymozgással, a cselekvés szintjén								
2. Finommozgások								
2.a. ábrázoló tevékenység (festés, rajzolás, mintázás, kézimunkázás)								
2.b. ábrázolás a mindennapi életben, játék, barkácsolás, díszítés								

Szempontok/ tevékenység		nem	néha	általában	megjegyzés	
	év					
	3-4					
	4-5					
	5-6					
	6-7					

b.) Akarati tényezők

Megfigyelési szempontok és/vagy tevékenységek	Év	I. mérés					II. mérés					Intézkedések, megállapítások, javaslatok
		Értékelés (X): kategóriák, szintek										
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
<p>Hogyan küzd meg a konfliktushelyzetekkel? Pld. segítséget kér, ha igen kitől, nem kér, stb.) Mennyire képes akaratát érvényesíteni. és/vagy alárendelni?</p> <p>Mutassunk képeket, amelyek konfliktus helyzeteket illetve azok megoldásait is ábrázolják!</p> <p>Kérdezzünk rá, vajon mi történhetett, hogyan lehetne másképp megoldani a helyzetet, stb.!</p>	3-4											
	4-5											
	5-6											
	6-7											
	K											

Köszönöm a figyelmet!

bakonyianna@gmail.com

30/284-32-40